

EXPRESSE

redactie: H.F. Heijmans, drs. L.M.L.H.A. Hermans, P. Kronenberg; eindredactie: J.J. Metz;
redactie-adres: Postbus 20018, 2500 EA 's-Gravenhage, tel. 070-614911; organisatie: J.N.J. van den Broek;
abonnementsadministratie: algemeen secretariaat VVD, postbus 19027, 2500 CA 's-Gravenhage, tel. 070-614121;
abonnementsgeld: f 50,- per jaar; vormgeving en druk: Hofstad Druktechniek bv, Zoetermeer

Mededelingen

Begroting ontwikkelingssamenwerking

In VVD-Expresse no. 97 stond dat de VVD-fractie het toejuicht dat Nederland in 1986 voor het eerst 1,1% van het Herschatte Nationaal Inkomen aan Ontwikkelingshulp zal besteden. Daar had moeten staan: **1,5%** van het Herschatte Nationaal Inkomen.

Ontwerp hoofdbestuur ten behoeve van de verkiezingsraad

Ontwerp van het hoofdbestuur voor de in te dienen kandidatenlijsten, opgemaakt op maandag 21 oktober 1985 ingevolge artikel 16.1 onder 6 van het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In volgorde van landelijke voorkeur:

1. Nijpels	37. Blaauw J.D.
2. Smit-Kroes (v)	38. Joekes
3. De Korte	39. Van Hoof
4. Bolkestein	40. Swart
5. Hermans	41. Termeer-van Valburg (v)
6. Evenhuis	42. Bruggeman
7. Voorhoeve	43. Luchtenveld
8. Koning	44. Pruijs
9. Dees	45. Ten Wolde
10. Schoo (v)	46. Van der Kooij
11. Ginjaar-Maas (v)	47. Remkes
12. Van Eekelen	48. Lucassen-Stauttner (v)
13. Ploeg	49. Metz
14. Terpstra (v)	50. Muntinga
15. Weisglas	51. Ferrier (v)
16. Linschoten	52. Grootenboer
17. Franssen	53. Ten Veen
18. Scherpenhuizen	54. Bakhoven
19. Braams	55. Van Beek
20. Blauw P.M.	56. De Bakker
21. Van Rey	57. Van der Stoel
22. Te Veldhuis	58. Cevaal
23. Wiebenga	59. Dedden
24. De Grave	60. Korsten
25. De Beer	
26. Korthals	
27. Van Erp	
28. Jorritsma-Lebbink (v)	
29. Van Heemskerck Pillis-Duvekot (v)	
30. Rempt-Halmmans de Jongh (v)	
31. Nijhuis	
32. Lauxtermann	
33. Kamp (v)	
34. Dijkstal	
35. Keja	
36. Den Ouden-Dekkers (v)	

Hoofdpijnen Verdrag Kruisvluchtwapens

De VVD heeft in het debat over de kabinetsbrief inzake de hoofdpijnen van een overeenkomst met de V.S. over de plaatsing van kruisvluchtwapens de inhoud van deze brief onderschreven. Een aantal weken tevoren had het PvdA-Kamerlid De Vries in een artikel de grondwettelijkheid van de plaatsing van kruisvluchtwapens aangevochten. De VVD verklaarde in het Kamerdebat nog eens nadrukkelijk, dat er beslist geen sprake is van strijdigheid met de Grondwet. Er is geen enkel artikel in de Grondwet dat op gespannen voet staat met de plaatsing, zoals ook de Raad van State reeds aantoonde. De argumenten van de oppositie werden overtuigend weerlegd door de regering en de coalitiefracties. Overigens beschouwde de Nederlandse Regering anno 1949 het toen gesloten NAVO-verdrag reeds als de basis van een toekomstige, gezamenlijke defensie onder één bevel.

Op grond van het NAVO-verdrag is een geïntegreerde bevelsstructuur ontwikkeld. Besluiten op basis van consultatie en integratie van beleidsmiddelen vormen daarvan een belangrijk onderdeel.

In de NAVO geldt, dat de bondgenoten één verdediging voeren voor het gehele verdragsgebied. Een toekomstige bevoegdheid van Amerikaanse soldaten op Nederlands grondgebied om in het kader van de NAVO-overeenkomsten en- afspraken kruisvluchtwapens te bedienen, schendt de Nederlandse onafhankelijkheid net zo weinig als de onafhankelijkheid van de Bondsrepubliek Duitsland wordt geschonden door de reeds lang bestaande bevoegdheid van Nederlandse soldaten om in de Bondsrepubliek Duitsland nucleaire artillerie of lance-raketten te bedienen.

Het is natuurlijk het goed recht van de tegenstanders van de plaatsing om allerlei argumenten tegen het beleid te bedenken, maar Regering en Parlement moeten de echte van de schijnargumenten zien te scheiden. De juridische obstakels, die de oppositie heeft bedacht, zijn in het geheel niet overtuigend en tasten, indien zij consequent zouden worden voortgezet, eigenlijk het hart van het bondgenootschap aan.

(Voor nadere informatie: dr.ir. J.J.C. Voorhoeve, tel. 070-614911, tst. 2704.)

Begroting Binnenlandse Zaken

Op 22 en 24 oktober heeft de behandeling plaatsgevonden van de begroting voor Binnenlandse Zaken voor 1986.

Daarbij kwamen onderwerpen aan de orde als decentralisatie, gedeconcentreerde rijksdiensten, circulaires, beperking van externe adviesorganen, sanering van plan-procedures, civiele verdediging en het beleid ten aanzien van locale bestuurders, de burgemeestersbenoemingen, de

rechtspositie van de wethouders en de positie van staten- en raadsleden.

Woordvoerder voor de VVD was Herman Lauxtermann.

De decentralisatie was de hoofdmoot – althans qua lengte – van het VVD-verhaal bij de begroting Binnenlandse Zaken. Constaterend dat juist de bewindslieden van Binnenlandse Zaken het belang van de gemeenten binnen de organisatie van het binnenlands bestuur inzien en naar dat inzicht ook handelen, bleven toch een aantal aandachtspunten voor toekomstig beleid over, aldus de woordvoerder.

Het decentralisatieproces blijkt moeizaam, een systeem lijkt nauwelijks aanwezig, al wordt, blijkens het decentralisatie-overzicht 1985, een aanzet tot systematisering gegeven. Lauxtermann vestigde er nogmaals de aandacht op dat de VVD het van groot belang acht dat de organisatie van het binnenlands bestuur voor de burger begrijpelijk en beïnvloedbaar is. Een duidelijker bepaling van taken en bevoegdheden van de drie bestuurslagen in de vorm van een aantal vuistregels zou hierbij een nuttig instrument kunnen zijn.

In krachtige bewoordingen drong de VVD-er aan op het verminderen van zowel het aantal gedeconcentreerde rijksdiensten als de aan de verschillende diensten toebedeelde taken.

Op badinerende toon vervolgde de VVD-woordvoerder zijn betoog over de jaarlijks verschijnende aantallen circulaire. Met ingewikkelde berekeningen gaf hij de voor de circulaire benodigde leestijd aan: 960 circulaire met tezamen 3712 bladzijden à 2,5 minuut leestijd leveren 9280 minuten leestijd, ofwel 155 uur ofwel 3,5 week lezen. Daarbij moeten dan nog worden gevoegd 4 manweken voor het opbergen van 960 circulaire (à 10 minuten).

Geen berekeningen durfde de VVD-er aan voor de verdere „verwerking” van de inhoud der circulaire.

Kortom, Lauxtermann deed een beroep op de Minister om te bevorderen dat de circulairstroom nu daadwerkelijk en versneld zal worden ingedamd.

Verdergaand op de weg der beperkingen drong de VVD ook op het punt van de planprocedures en de externe adviesorganen aan op rigouze beperking op korte termijn.

Ten aanzien van de planprocedures diende de VVD-woordvoerder een motie in, waarin gevraagd wordt om via een wettelijke bepaling het invoeren van nieuwe planfiguren te onderwerpen aan strikte voorwaarden.

Wat betreft het herindelingsbeleid, legde de VVD nog de nadruk op de functie hiervan als instrument ter versterking van de autonome positie van de gemeenten. De heer Lauxtermann vroeg zich wel af of de verfijning herindelings altijd toereikend is voor heringedeelde gemeenten.

Ook vestigde hij nog de aandacht op het overhevelen van wachtgelden voor politieke ambtsdragers en ambtenaren na indeling, naar het Gemeentefonds. De VVD heeft daartegen geen bezwaar, mits het om een werkelijk „adequaat budget” gaat, een structurele en toereikende voeding van het fonds.

Ook de civiele verdediging kwam ter sprake; de VVD-woordvoerder vestigde de aandacht op de rechtspositie van het beroepspersoneel van de Bescherming Bevolking. Hij vroeg de Staatssecretaris hier de nodige zorg aan te besteden.

Veel aandacht besteedde de woordvoerder – evenals

andere jaren – aan de positie van de verschillende lokale bestuurders.

Zo zijn de burgemeestersbenoemingen een jaarlijks terugkerend „strijdpunt” tussen CDA, VVD en PvdA.

VVD en PvdA drongen er wederom bij de Minister op aan een evenredige verdeling van het aantal burgemeestersposten te bewerkstelligen. Vooral de VVD, maar ook – zij het in mindere mate – de PvdA is ondervertegenwoordigd in het burgemeestersstandpunt.

Het CDA is het hier uiteraard niet mee eens; het zegt ronduit, dat geen enkele partij ondervertegenwoordigd is.

In een motie, in vervolg op moties in voorgaande jaren, vroeg Lauxtermann de Minister nu duidelijker termijnuitspraken te doen ten aanzien van de gewenste verbetering van de rechtspositie van de wethouders. De VVD wil, dat de Regering de conclusies van het rapport van de VNG „de wethouder gewaardeerd” overneemt. Ze beseft, dat integraal uitvoeren van wensen en conclusies uit dit rapport in 1986 niet mogelijk is om budgettaire redenen. Zij denkt in de richting van een, in overleg tussen Regering en VNG te vormen, programmering van de wijze waarop in de loop van de tijd – een beperkt aantal jaren! – gekomen zal kunnen worden tot effectuering van de verbetering van de rechtspositie van de wethouders – conform genoemd rapport.

De Minister stelde zich evenals bij vorige moties gereserveerd op.

De uitgangspunten in de discussie rond de positie van staten- en raadsleden zijn iets minder duidelijk. Zo is de discussie over de gewenste hoogte van de vaste vergoeding aan deze groep ambtsdragers nog niet afgerond.

Wij hebben de Minister gevraagd notoire onredelijkheden, die in individuele gevallen door de premieheffing volksverzekeringen voor staten- en raadsleden kunnen ontstaan, te willen wegnemen.

De stemmingen over de moties bij dit begrotingshoofdstuk zullen op een nader te bepalen datum plaatsvinden.

(Voor nadere informatie: mr. H.Th.M. Lauxtermann, tel. 070-614911, tst. 2035.)

Europa

Nederlandse voorzitterschap E.G.

De afgelopen week werden in de Kamer een aantal Europese onderwerpen behandeld. In de eerste plaats werd gesproken over het Nederlandse Voorzitterschap van de EG, vanaf 1 januari a.s. VVD-woordvoerder Jan Dirk Blaauw zei, dat Nederland zich als voorzitter moet blijven inzetten voor institutionele hervormingen in de EG. Dat geldt voor betere besluitvorming, zodat beslissingen van de EG-ministers bij meerderheid kunnen worden genomen en het veto-recht wordt teruggedrongen. Ook dienen de bevoegdheden van het Europese Parlement vergroot te worden, zodat democratische controle ook in Europa verzekerd is.

Vervolgens sprak de heer Blaauw over het grote belang van een Europees vervoerbeleid. Dit onderwerp zou tijdens het Nederlandse voorzitterschap prioriteit moeten krijgen. De stagnatie bij de totstandkoming van een EG-vervoerbeleid beperkt de economische bedrijvigheid in Europa. Ook werd aandacht gevraagd voor het Europese landbouw- en visserijbeleid en voor het milieubeleid. Bij dit laatste moet ook in Europees verband de strijd tegen de zure regen voorop staan.

Vervolgens bracht Frans Weisglas naar voren, dat tijdens het Nederlandse voorzitterschap veel aandacht moet worden besteed aan de totstandkoming van één echte Europese interne markt, aan de versterking van de technologische samenwerking in Europa en aan doeltreffende samenwerking op economisch en monetair terrein.

Door allerlei administratieve hindernissen aan de grenzen verliest het Europese bedrijfsleven zo'n 17,5 miljard gulden per jaar. Alleen al daarom is het van het grootste belang, dat tijdens het Nederlands voorzitterschap met kracht verder wordt gewerkt aan de Europese interne markt. Bovendien tevens, omdat alleen door een gezamenlijke Europese aanpak weerstand kan worden geboden aan de concurrentie van Japan en de VS. Versterking van het interne Europa mag niet samengaan met een protectionistische opstelling naar buiten. Ook als EG-voorzitter moet Nederland bijdragen aan het instandhouden van de vrijhandel en protectionisme bestrijden. Vervolgens zei Frans Weisglas, dat ook de Ministers van Justitie moeten werken aan een gezamenlijk Europees beleid en wel op het gebied van de criminaliteitsbestrijding. Europese samenwerking op dat terrein is voorwaarde voor het volledig openstellen van de grenzen binnen de EG voor het personenvervoer.

Tevens kwam aan de orde de uitbreiding van de EG met Spanje en Portugal. De VVD-fractie stond hier positief tegenover. Ten eerste om politieke redenen: het EG-lidmaatschap zal bijdragen aan een bestending van de nog jonge democratie in Spanje en Portugal en het zal positieve invloed kunnen hebben op het in Spanje te houden referendum over het NAVO-lidmaatschap. Ten tweede om economische redenen: de toetreding zal op den duur positief zijn voor de huidige EG-landen en voor Spanje en Portugal. Ook al zal het die landen nog de nodige moeite kosten tot werkelijke integratie in Europa te komen. Frans Weisglas vroeg speciale aandacht voor het belang van een spoedige erkenning van Israël door Spanje; een gemeenschappelijk Europees Midden-Oosten-beleid is immers zeer moeilijk wanneer één der leden Israël niet erkent.

Tenslotte is gesproken over de verhoging van de financiële eigen middelen van de EG. Jan Dirk Blaauw bracht naar voren, dat deze verhoging noodzakelijk is voor de toetreding van Spanje en Portugal en voor nieuw EG-beleid. Hierbij tekende hij wel aan, dat dit nieuwe beleid zo veel mogelijk vervangend voor nationaal beleid moet zijn. Het zou niet aanvaardbaar zijn als de verhoging van de eigen middelen alleen zou worden aangewend voor compensatie van het Verenigd Koninkrijk of voor onbeheersbare landbouwuitgaven. Het gemeenschappelijk landbouwbeleid dient dan ook verder aangepast te worden.

Tenslotte werd gewezen op het belang van strikte begrotingsdiscipline, ook in Europees verband, en op de wens de Europese Rekenkamer meer inbreng te geven bij de controle van de Europese financiën.

(Voor nadere informatie: J.D. Blaauw, tel. 070-614911, tst. 3015, en F.W. Weisglas, tel. 070-614911, tst. 3112.)

Internationale Culturele Betrekkingen

In een commissievergadering d.d. 28 oktober 1985, wisselde de Kamer van gedachten over het beleid ten aanzien van de internationale culturele betrekkingen. Van regeringszijde waren aanwezig Minister Brinkman en Staatssecretaris Van Eekelen.

Een van de problemen op dit beleidsterrein is, dat de

uitgangspunten ervan zo vaag zijn: achter de dikke muren van een zestal departementen wordt, overigens actief, dit beleid vorm gegeven door ambtenaren die er weinig voor voelen buitenstaanders in de keuken te laten kijken. Mevrouw Van Heemskerck vroeg en kreeg dan ook van de bewindslieden de toezegging, dat de Kamer geïnformeerd zou worden over de mogelijkheden een zodanige beheersvorm te vinden (er is met internationale culturele betrekkingen jaarlijks ca. f 20 miljoen gemoeid!) dat: a. het gevoerde beleid duidelijker wordt; b. betrokkenen (waaronder het particulier initiatief) meer inbreng kunnen hebben op dit punt. In samenhang hiermee beloofden de bewindslieden vaker te informeren over de voortgang van het beleid. Tenslotte beloofde minister Brinkman – die de laatste jaren nogal eens uitsprak dat de export van cultuur(-goederen) vooral ten dienste stond van de industriële export – te bevorderen, dat cultuurexport een gelijkwaardige plaats krijgt naast de industriële export. Dit is vooral mede van belang, omdat dan de kansen – voor kunstenaars en wie zich om den brode met kunst bezighoudt – hun markt uit te breiden vergroot worden.

Speciale aandacht werd door de VVD gevraagd voor de uitwisseling van jongeren, betere inschakeling van de Pop muziek en de culturele aanwezigheid van ons land bij het 40-jarig bestaan van de staat Israël in 1988.

(Voor nadere informatie: S. van Heemskerck Pillis-Duvekot, tel. 070-614911, tst. 2382.)

Wijziging wet verontreiniging oppervlaktewateren (19 141)

- Op 3 oktober jl. werd in de Kamer, via een spoedprocedure, een tweetal wijzigingen van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren behandeld en aangenomen.
- Het eerste voorstel beoogde om uit de wet de bepaling te elimineren dat ook „de wijze van lozen” van afvalwater een maatstaf kan zijn voor het opleggen van extra zuiveringsheffingen (naast de maatstaven „hoeveelheid en hoedanigheid van het afvalwater”). Men kan hierbij denken aan onregelmatige lozingen van bijvoorbeeld seizoenbedrijven. De belangrijkste reden voor dit eliminatie-voorstel was dat de Hoge Raad in een drietal arresten had bepaald dat – in die 3 gevallen – geen extra kosten door de waterkwaliteitsbeheerder waren aangetoond, en dat daarom de noodzaak van die extra heffingen niet was aangetoond.
- Het tweede voorstel beoogde om de opbouw van een zogenaamd vervuilingseenheid/inwoner-equivalent te wijzigen. Om de hoeveelheid afvalwater per dag van één inwoner te kunnen zuiveren, is volgens recent onderzoek 136 gram zuurstof nodig. En in de wet lag die maatstaf nog op 180 gram.
- Door de combinatie van voorstellen zouden de beide financiële effecten elkaar, in het algemeen gesproken, voor het grootste gedeelte opheffen. Voor de burgers zou een verhoging van ± 6% van de zuiveringstarieven kunnen gaan ontstaan; voor het totale bedrijfsleven zou een kleine lastenverlichting kunnen gaan ontstaan. Als beide voorstellen niet gecombineerd zouden worden ingevoerd, dan zou een aanzienlijke lastenverzwaring voor of het bedrijfsleven of de burgers gaan optreden. En die consequentie wilde geen enkele partij in de Kamer voor haar rekening nemen.
- Hoewel dus alle partijen, inclusief Minister Smit-Kroes,

min of meer met de rug tegen de muur stonden, vond onze woordvoerder Jan te Veldhuis dat wel degelijk flankerende beleidsbeslissingen nodig waren om ongewenste neveneffecten te vermijden. Hij bracht daartoe het volgende in:

- Als duidelijk kan worden aangetoond dat er door waterkwaliteitsbeheerders extra kosten moeten worden gemaakt om onregelmatige lozingen van afvalwater te kunnen verwerken; en als dan tevens bekend is wie de veroorzaker(s) is (zijn), dan is het toch onbillijk om onschuldigen voor die kosten te laten opdraaien?! Dan moet de vervuiler/de veroorzaker toch zélf betalen?! Een amendement op dit punt zou op te grote technische, juridische en beleidsmatige punten gaan stuiten in verband met bestaande onzekerheden en onduidelijkheden. Daarom werd een andere weg gevolgd: In een Kamerbreed aanvaarde motie Te Veldhuis/Eversdijk werd namelijk aan de Minister verzocht om nadere studie en voorstellen te doen of zo'n correctieregeling voor daartoe geschikte gevallen alsnog weer mogelijk gemaakt zou moeten worden. De Minister zegde die studie en voorstellen toe vóór het voorjaar 1986.
- Ook al moge het bedrijfsleven als geheel dan min of meer „quitte spelen" bij deze wijzigingen; het kan wel degelijk voorkomen dat individuele bedrijven aanzienlijke financiële consequenties krijgen te duchten, omdat ze slechts onder één van de twee wijzigingen vallen. Jan te Veldhuis noemde een aantal concrete gevallen, waarbij jaarlijkse lastenverhogingen van vele honderdduizenden guldens zouden kunnen gaan optreden. Hij stelde daarom voor om in die gevallen, waarin zich onbillijkheden van overwegende aard zouden gaan voordoen, een soepele en evenwichtige overgang naar het nieuwe financiële regiem te bewerkstelligen. Bijvoorbeeld via de instrumenten van art. 63 Algemene Wet inzake Rijksbelastingen of art. 17 Invorderingswet. Een daartoe strekkende motie kon hij gevoeglijk intrekken, omdat de Minister op dit verzoek alles toezegde wat hij vroeg. Zij zou een dergelijke gedragslijn ook bij de lagere overheden (provincies, waterschappen, zuiveringsschappen) gaan bevorderen, met inachtneming uiteraard van hun autonome bevoegdheden.
- Omdat de wetswijzigingen zouden leiden tot een stijging

van de zuiveringstarieven met $\pm 6\%$, en omdat ook het investeringspatroon van de waterkwaliteitsbeheerders normaal doorloopt, zou in de meeste gebieden een stijging van de zuiveringslasten van minimaal $\pm 8 - 10\%$ gaan optreden.

Jan te Veldhuis sprak daarover zijn teleurstelling uit, omdat het Kabinetsbeleid immers is gericht op kostenmating voor burgers en bedrijfsleven. Omdat hij het onvermijdelijke echter moeilijk kon ontlopen, verzocht hij Minister Smit-Kroes om de totnogtoe gehanteerde einddatum 1990 voor de sanering van het totale Nederlandse oppervlaktewater niet (meer) als een valbuil te hanteren, maar om op dit punt de nodige flexibiliteit in acht te nemen. Aldus zou de stijging van tarieven wat diffuser kunnen worden uitgesmeerd. De Minister stelde zich ook op dit punt positief op. Een kort uitschuiven van de eindtermijn behoeft dus op zich geen bezwaar meer te zijn.

- De WVO is geen instrument om inkomenspolitiek te bedrijven, zo stelde onze woordvoerder. Hij ging hier uitvoerig op in, omdat er nogal wat lagere overheden zijn die op dit punt een soort algemeen kwijtscheldingsbeleid voeren voor de sociale minima en omdat het niet uitgesloten is dat het aantal verzoeken om kwijtschelding zal toenemen als de tarieven met $8 - 10\%$ stijgen. De consequentie van kwijtschelding is onder meer dat de kwijtgescholden bedragen dan over de andere heffingsplichtigen in zo'n beheersgebied moeten worden opgeslagen. Daardoor ontstaat – opnieuw – een ongewenste lastenverschuiving. Jan te Veldhuis wees ook op de mogelijk gevaarlijke precedentwerking voor kwijtschelding van gas- en electrarekeningen en onroerend-goed-belasting, en attendeerde op een uitspraak van de Hoge Raad. Daar stond in dat bijstandsuitkeringen geacht moeten worden zodanig te zijn opgebouwd, dat daarmee ook zuiveringsheffingen kunnen worden betaald. Hij drong er bij de Minister op aan om op dit punt de nodige actie te ondernemen naar de betreffende, „algemeen kwijtscheldende", lagere overheden toe. De Minister zegde dat toe, en onderschreef (uiteraard) deze gedachtenlijn.

(Voor nadere informatie: mr. A.J. te Veldhuis, tel. 070-614911, tst. 2288.)